

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izšla 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—. Za članstvo izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku. Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Morala v strokovnih organizacijah.

Imamo organizacije prostovoljne in po zakonu obvezne. Organizacije, ki so pri nas po zakonu obvezne, so na primer: Zadruga samostojnih mojstrov, bodisi mizarjev, ali pa katere druge obrti in raznih poklicev. Vse te obvezne organizacije obstoje iz članov, kateri so primorani, da so v njih organizirani, tedaj jih ne veže moralna dolžnost, pač pa jim zakon veleva, da morajo vršiti seje in občne zборе. Na teh sejah in občnih zbora pa imajo na dnevnem redu vedno eno in isto debato, t.j.: zabavlja se čez delavstvo, ki hoče samo osem ur dnevno delati in pa čez vaje, da so gospodje, ter čez socialne institucije, češ, da morajo plačevati za vaje in delavce ogromne prispevke!

In sedaj si oglejmo takega vajenca, kako velik gospod je.

Pri mizarskem mojstru v Dravljah (tedaj v bližini ljubljanske okolice, gospod inšpektor dela) vstane vajenec ob štirih jutraj. Najprej gre na polje kositi ali pa opravlja druga poljska dela do sedme ure, potem mora iti v delavnico, kjer dela do 12. ure. Nato gre k obedu in ko dene žlico iz roke, gre v delavnico ter dela zvečer do trde teme.

Tak vajenec je »velik gospod«, ki ga kot takega slikajo mojstri v svoji po zakonu obvezni organizaciji.

Moralno obvezne organizacije so pa delavsko razredne strokovne organizacije. Vsak delavec je moralno obvezan, da je strokovno organizaciji. Le v Italiji je drugače, edino tam je proletarijat od vlade obvezen, da je strokovno organiziran. Te strokovne organizacije pa niso svobodne in ne smejo tirjati svojih pravic, temveč njim se enostavno diktira tozadevne pogoje po določenih razsodiščih ali instancah.

V Nemčiji imamo na primer najjačje razredne strokovne organizacije. Vsak delavec je v svoji stroki organiziran, čeprav ga noben zakon v to ne sili. Ker pa je delavstvo v Nemčiji kulturno na višku in pozna razredni boj, čuti tedaj moralno dolžnost, da pripada svoji strokovni organizaciji. Zato se te organizacije razvijajo v močne falange, ki branijo pravice delavstva in se jih ne izkorišča kakor je to tam, kjer je delavstvo nezavedno in se boji biti organizirano. Postale so pa nemške strokovne organizacije tudi faktor, na katerega se ozira ves proletarijat Evrope z zadovoljstvom, in vsa buržuazija s strahom!

Morala, zavednost, demokracija in trdna volja, vse to mora biti podlaga dobrim strokovnim razrednim organizacijam. V naših strokovnih organizacijah je pa le malo pojmovanja o vsem tem. Kje tiči vzrok? Odgovor na to je prav lahek in ta je: »Nepojmovanje smisla razrednih strokovnih organizacij in nezaupanje v samega sebe.«

In to je popolnoma naravno, ker obstoja še prevelika brezbržnost in preveliko hlapčevstvo med delavstvom.

To namreč ne bi smel povedati. Ali ker velja to za vse struje delavskega pokreta, je dolžnost, da na to opozorim.

Odpravil se bo nedostatek še le tedaj, kadar bo delavstvo začelo gospodarsko misliti, predvsem se baviti z gospodarstvom v prvi vrsti v svoji rodbini, nato v občini, državi in v podjetništvu. Da se pa naše delavstvo malo ali prav ni ne briga za te

Stavka kovinarjev v Kamniku vkljub štrajkbreherjem in vkljub mnogobrojnim intrigam traja odporno dalje.

Stavkajoči kovinarji se zavedajo svojega boja za obstanek.

Stavka steklarjev v Zagorju, Hrastniku, Straži, v Križah in v Paračinu kaže kapitalistom, da se steklarji zavedajo samega sebe in da je zboljšanje mizernega položaja le v njih lastnih rokah.

Delavci pri stavbi mostu v Pančevu, 200 po številu, so vsled neznosnega položaja morali stopiti v stavko.

Na Finskem je stopilo v stav

ko bo stavka končana, ker bo treba vsem pokazati, da so ravno ti največja nesreča za stavkajoče.)

Oblast je poslala žandarmerijo in vojaštvo, da bi »čuvala« pred napadi, ki jih nikdo ni niti zamišljal. A to le zato, da se delavstvo uplaši, da se mu vzame pogum.

Razni hlapci so se spustili na pot za stavkokazi. Dali so se kupiti od podjetja, kakor nekoč Judež od velikih duhovnov. V inseratih je bilo čitati, da podjetje išče delavce. Na kolodvor so hodili mojstri čakati stavkokaze, da jih sprejmejo v svoje naročje kot infanterijo proti delavstvu.

Stroji se vrte, da bi se na zunaj pokazalo, da se dela s polno paro. Kako pa se lahko dela brez profosionistov, ki stavkajo, zna pač vsak. Vendar treba delavce prestrašiti in to delajo tudi z vrtečimi se stroji.

K temu pride meščansko časopisje, med njimi tokrat znameniti katoliški »Slovenec«. Razumemo, on je glasilo kapitalistov. Vendar, ker ima tudi vedno besede o ljubezni do bližnjega, naj bi bil vsaj toliko resnično katoliški in bi naj ne pisal, kar ni res. Namreč laž, da je ta stavka političen štrajk. (Podčrtali mi.) In to goni ves čas, da bi dvignil oblasti proti štrajkajočim in tako zlomil moč in voljo delavstva. Celotno »Delavska Pravica« je v svojem članku morala povedati, da to ni političen štrajk in tudi ne more biti. In vsakdo, kdor niti ne misli, ve, da stavka pri »Titanu« v Kamniku ne more biti političen štrajk, četudi bi »Slovenec« tako rad, ker borba za dostojen kosček kruha po težkem delu ni politično vprašanje. Mnogo delavstva, ki mesto delavskih listov jemlje svojo znanost in informacije iz »Slovenca«, s tem kajpada naseda in tako indirektno pomaga podjetju.

Bolniška blagajna, ki je delavska institucija — morala bi namreč biti, v resnici pa je kapitalistična postojanka — je tudi v tem štrajku stala na strani podjetja, ne pa na strani borečih se delavcev.

Članu bolniške blagajne, stavkajočemu kovinarju, niso hoteli na pr. dati zdravnika, ker — ni imel, kakor je predpisano, potrdilo od delo-

jemalca, da je bolan. Ko je šel v tovarno, da mu izstavijo tam tiskovino, se mu je reklo: »Ne poznamo vas, kdo ste. Prinesite delavsko knjižico, da vidimo!«

Torej, ako bi šel na občino po knjižico, bi s tem priznal, da je izstopil iz dela. Potrdilo bi dobil, ali stavkajoči bi več ne bil, nego iz dela izstopivši ter bi moral zopet prositi za sprejem v delo in isto sprejeti pod pogoji, ki bi mu jih narekoval podjetnik.

Po predpisu je to vse pravilno. Ali to postopanje po predpisu je v tem momentu preveč natančno in delavstvo bo moralo z vso odločnostjo zahtevati, da se enkrat razpišejo volitve v bolniško blagajno in da si postavi v svoji instituciji svoje ljudi.

Tako smo navedli le glavne momente trikov in proti delavstvu nastopajočih sil. Podrobnih, vsakdanjih je pa toliko, da bi morali uporabiti celega »Delavca« in bi ne mogli končati.

Zapisali smo to zato, da delavstvo nekoliko spozna, kako se kapitalizem poslužuje vseh legalnih in ilegalnih sredstev proti delavstvu, da ga drži v svoji pesti. Zato treba, da delavstvo stopi v svoje organizacije in kakor Zveza industrijev nastopa solidarno in energično.

»Savez Metalnih radnika Jugoslavije« vrši izborni svoj taktiko in je do malega vse te trike že izpodbil, razkrinkal, uničil. — Samo štrajkbreherji iz takozvane »revolucionarne« struje kvarijo mnogo in več, nego vsi drugi triki. Naj bodo prokleti! Ker lažnivec in izdajalec družega ne zasluži.

Da je hlapčevstvo povsod, je itak znano in brez njega tudi štrajk v »Titanu« ne more biti. Ali stavkajoči se bore odlično in se ne dajo plašiti od raznih alarmantnih vesti in čenč, ki se sicer tako rade spletajo med publiko. Boj je odločen in kakor Zveza industrijev opozarja, vsa podjetja na solidarnost, tako pozivljamo mi vse delavstvo na solidarnost, ker v zmagi je uspeh vseh. Tega se treba zavedati z vso jasnostjo in vse čenče odločno odbijati.

Naj živi boj kovinarjev!

Racionalizacija in strokovne organizacije.

(Rezolucija, sprejeta na kongresu avstrijskih strokovnih organizacij.)

Med vsemi gospodarskimi pojavi zadnjih desetletij zavzema tehnična in obratnoorganizatorična racionalizacija pomembno mesto. Racionalizacija pomeni zmanjšanje produkcijskih stro

Točka 4. Ratifikacija washingtonske konvencije. Ta, dne 28. maja v Nimesu zborujoči mednarodni kongres rudarjev zahteva najodločnejše ratifikacijo washingtonske konvencije, katere postavlja 8urni delovnik ali 48urni tednik od vlad posameznih držav. Kongres spominja na to, da je bila to načelna zahteva rudarske mednarodne zveze od njenega postanka za izvedbo tega. — Da 13. del versajske pogodbe, kateri je mednarodno klanje od 1. 1914—1918 ustavil, proklamira delavstvu pravo do boljših gospodarskih in socialnih pogojev, od katerih je eden izmed prvih 8urni delovnik. V očigled stališča zastopnika angleške vlade na 38. seji upravnega sveta mednarodnega urada dela v zadevi revizije te konvencije, protestira kongres soglasno proti tej nazadnjaški politiki angleške vlade in pozivlja vse organizacije dotičnih držav, katere še te konvencije niso ratificirale, da se z vsemi močmi bore, da se najdalje v 2. letih ta reforma izvede.

Točka 5. Delavski dopusti. Nujno potrebno je zahtevati, da se v vseh državah zakonitim putem uvedejo delavski dopusti. Ti dopusti se morajo dajati s polnim zaslužkom.

Točka 8. Starostno zavarovanje rudarjev. Kongres pooblašča vodstvo zveze, da izdela enoten načrt v tem vprašanju. Državne organizacije se ima pozvati, da pošljejo ves tozadevni material mednarodnemu tajniku do 1. avgusta 1928. Ta načrt se ima potem predložiti mednarodni zvezi priključenim organizacijam, da ga skušajo v svojih državah uveljaviti in na prihodnjem kongresu poročati, kaj so v tem oziru izvedle.

Točka 10. Mednarodna organizacija rudarjev. Kongres prizna potrebo močne, vse rudarske zveze sveta obsegajoče mednarodne zveze. Članice mednarodne rudarske zveze morejo postati vse rudarske zveze, katere priznajo pravila, program in sklepe mednarodne rudarske zveze.

Točka 11. Boj proti vojni. Kongres zahteva najintenzivnejšo splošno propagando za mir. Ta propaganda mora biti predvsem v dokazovanju o vzrokih in posledicah vojne.

Po izčrpanju dnevnega reda se je prešlo k volitvi novega vodstva, pri čemer se je soglasno izvolilo dosedanje vodstvo. Nato zaključili sodr. Smith kongres ob petju »Internacionalne«.

Rudarji in Delavska zbornica.

Protivno jasnim odredbam Zakona o zaščiti delavcev, so se rudarske direkcije cela leta trudile, da rudarje izveličejo izpod vpliva in zaščite Delavskih zbornic, da bi položaj teh najbolj izkoriščanih delavcev ostal brez kontrole. Ali rudarji se niso pustili, da se jih črta izpod zaščite Delavskih zbornic. Preko svojih organizacij in pristojnih Delavskih zbornic so nastopili, da se namere rudarskih direkcij preprečijo.

Naposled, po dolgi borbi okrog tolmčenja zakonskih odredb v pogledu položaja rudarjev in ministrstva za šume in rude izdalo odlok R. br. 6487 od 25. junija 1928, s katerim se priznava, da rudarji spadajo pod zaščito Delavskih zbornic. Ta odlok indirektno negira prejšnje navedbe generalne direkcije R. br. 11.156-1926 od 24. nov. 1926.

S tem je naposled rešeno to važno vprašanje. Ni pa še rešeno v pogledu na železničarje, ki so v službi drž. železnice.

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Zagorje ob Savi.

Krščansko ljubeznivi list »Pravica« piše o steklarskem štrajku in se roga steklarjem. Pravi, da ne vemo, zakaj štrajkamo in ne pove, kakšne namene je imel podjetnik s tem, da je hotel znižati plače delavcem v Paračnu, čemer so se oni, razumljivo, uprli. Enako tudi mi zahtevamo, da živimo človeka dostojno življenje, ne pa da kakor živina (še ta je bolj oskrbovana) životarimo. Na vsa tista skrivnostna podtikanja, ki jih je »Pravica« tako »katališko« zapisala svojim čitateljem, dasi prav dobro vedo oni, ki so to pisali, kdo vodi stavko in zakaj je stavka, se ne izplača odgovarjati. Ali to se ne sme povedati, ker bi na tak način »prijateljstvo« z gospodo bilo v nevarnosti.

Ali zagorski steklarji smo ljudje in hočemo živeti kot ljudje in zato vztrajamo pri naših upravičenih zahtevah, ker nismo ptice pod nebom niti lilije na polju, da bi nas oče nebeški živel. Znamenito je napisala »Pravica«: Jugoslovanska strokovna zveza je ukrenila vse, da bodo predvsem njeni organizirani člani zaščiteni.

Stavkajoči steklarji.

Stavka steklarjev.

prav dobro napreduje. Steklar

fik in branje. Dobro bi bilo, da bi krojaška zadruga v tem pogledu storila kakšen korak v svojo zaščito. Po našem mnenju, bi se moralo mojstru, kateri ne računa po tarifi, odvzeti obrt. Po navadi taki mojstri delajo samo s par vajenci, ko so pa isti prosti, jih pa odslužijo in ti potem fušajo brez obrtnega lista. Tako se pospešuje šušmarstvo, o katerem se debatira pri zadrugi neprestano. Veliko konkurenco ljubljanskim krojačem pa delajo tudi krojači iz dežele. Nekateri v soboto kar z vozičkom pripeljejo svoje izdelke. Za take krojače bi morali biti na mitnicah napisani »Za podeželske krojaške mojstre vohod prepovedan« kakor imajo v drugih krajih napisane: »V mestu je beračenje prepovedano« in tudi to smatramo pomočniki beračenje mojstrov za delo. Dobro bi bilo, ko bi se mogla krojaška obrt koncesionirati kot je to pri dimnikarjih, izvoščih, gostilnah, tiskarnah in drugod.

Pomočniki pozor!

Radi natančne evidence članov bo od sedaj naprej pošiljal blagajnik opomine vsem članom, kateri so s prispevki v zastanku več kot 8 tednov. Pozivljamo, da se vsakdo, ki prejme poziv, javi ob sobotah v društveni pisarni in izjavi, ali misli biti še član ali ne, da se ga v nasprotnem slučaju črta iz evidence članov.

Pika.

Odbor.

MONOPOLCI.

Stavka na Grškem raste.

Po poročilih iz Grčije, stavka raste. Splošna stavka v grški Macedoniji in Traciji je dobra. V stavki so vsa podjetja.

V Kavali so se stavkajočim pridružili rokodelci, ki so spoznali potrebo solidarnosti z monopolci. Pridružili so se jim tudi še železničarji iz Dedeagača.

Italijanski eskadri, ki je pred kratkim priplula v Pireje, so stavkajoči v italijanskem jeziku izdali oklic za borbo proti krvavemu režimu fašizma.

Nek italijanski mornar je pisal stavkajočim, da bo ta oklic razširjen po celi italijanski floti.

Piščevik.

Tedensko plačo hočemo.

Prav dobro si zna kapitalizem celiti svoje okužene rane in dobro ve, kaj mu je storiti, da bolj potisne proletarijat k tlom, ki je že itak vse sestradan. Zares, največji škandal je to, ker smo že v desetletju »jugoslovanske svobode« prinesli toliko milijonov dobička, da naša buržuazija prav razkošno živi, a ubogo jetično in lačno delavstvo pa omagaže od svojega prenapornega in slabo plačanega dela. Naša ljubljanska tobačna tovarna trga kos za kosom od prej pridobljenih pravic. In ravno sedaj, ko se nahajamo v najbednejšem stanju, hoče vzeti še tedensko plačo, katero nujno potrebujemo za svoje tedenske potrebe. Prav dobro si to zapomnite, delavci Jugoslavije! Nekaj tednov smo dobivali tedensko plačo. Sedaj pa se je kar naenkrat slišalo, da tedensko plačo vzamejo. Kaj mislite? Zakaj pa jo vzamejo? To pa zato, ker javnost izven tobačne tovarne gotovo zna, da imamo plače kitajskih kulijev in tega je naše gospode sram. Ker neljubo jim je, da ve vsa javnost, da državno podjetje plačuje najslabše in gospode so si mislili, plačujemo jim na štiriinajst dni, da bodo ljudje izven tovarne videli, da dobivajo malo več denarja. In še nekaj! Pred par dnevi so bili obratni zaupniki pri vel. županu, da mu razložijo položaj tobačnega delavstva; in kaj je odgovoril tem našim, po zakonu veljavnim delegatom? »Ako si upate dobiti boljše plačano delo pri drugem podjetju, pa rajši pojdite tja, kjer je boljša plačala.« Ker so mu delegati povedali nadalje, da imajo nekateri po več otrok, jim je rekel: »Tovarna ni kriva, če imajo dosti otrok.« To je bil odgovor, ki je porazil delegate, ker tega niso pričakovali. Vprašamo merodajne faktore, zakaj se nam jemljejo priborjene pravice? Zakaj se nam jemlje tedenska plača? Delavski zaupniki so bili nato tudi pri ravnanstvu tovarne. Pa tudi ravnanstvo je odgovorilo, da ne dovoli tedenskih plač. Tako, tobačni delavci, če ste energični in če se zavedate samega sebe, prisilite vašega delodajalca, da upošteva vaše želje, ki niso v nikakoli obremenitvi tovarni.

Vidite, proletarci, tako se godi delavcem, ki niso organizirani ali pa v taki organizaciji, ki drži z gospodo; tako se delavcem tudi jemljejo pravice od prve do zadnje. Plačuje se nas hujše kot vozno živino. Tej